

УДК 373.2.064.1(477)

[https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-9\(17\)-138-149](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-9(17)-138-149)

Главацька Ольга Леонідівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології і педагогіки Західноукраїнського національного університету, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0001-9636-3970>

Ратушняк Наталія Олегівна доктор філософії доцент кафедри освітології і педагогіки Західноукраїнського національного університету, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0002-2242-271X>

Олійник Галина Михайлівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, <https://orcid.org/0000-0002-8279-7433>

ОСОБЛИВОСТІ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ

Анотація. У дослідженні висвітлено особливу роль сім'ї у вихованні дітей. Передусім у сім'ї дитина здобуває життєвий досвід, оволодіває культурою спілкування та засвоює правила поведінки. Ця складна система взаємин, у котрій кожен має свою роль, бере участь у виконанні певних обов'язків, своєю діяльністю забезпечує потреби інших, підтримує належний рівень міжособистісної взаємодії. У цьому контексті зростає значення проблематики сімейного виховання, підвищення педагогічної культури батьків у співпраці з вихователями закладів дошкільної освіти.

У статті здійснено теоретичний аналіз трактування сутності поняття «партнерська взаємодія» та висвітлено його компоненти (мотиваційно-цільовий, емоційний, вольовий, поведінковий). Обґрунтовано основні умови та етапи ефективної організації партнерської взаємодії між закладом дошкільної освіти та сім'єю, а також зазначено принципи правильно організованого педагогічного спілкування.

Зазначено, що особлива увага у сучасному освітньому процесі приділяється організації партнерської взаємодії між вихователями та батьками дітей з особливими освітніми потребами. Інклюзивна освіта гарантує не лише їх доступ до освітніх закладів, а й формує необхідні матеріально-технічні, психолого-педагогічні та соціальні умови для повноцінного навчання, розвитку та інтеграції в суспільство. У цьому контексті партнерська взаємодія трактується як

9(17)
2025

СУСПІЛЬСТВО ТА
НАЦІОНАЛЬНІ
ІНТЕРЕСИ

узгоджена, взаємозалежна діяльність педагогів і батьків, що базується на принципах довіри, поваги та спільної відповідальності за освітній процес дитини.

Дослідженням встановлено, що окрім загальноприйнятих форм співпраці педагогів закладів дошкільної освіти з батьками (лекції, бесіди, семінари, диспути) вирізняють індивідуальні, наочно-письмові, групові, колективні, інтелектуальні сімейні вечори. Останні поєднують декілька форм роботи одночасно й спрямовані на організацію змістовного дозвілля, педагогічну просвіту, профілактику негативних явищ та корекцію сімейних стосунків. Особливу цінність мають творчі інтерактивні форми роботи, у яких одночасно задіяні діти, педагогічний колектив та інші працівники закладу дошкільної освіти.

Зроблено висновки про те, що заклад дошкільної освіти є надійним партнером для батьків та організатором освітньої діяльності дітей. Саме в дошкільній установі формується педагогічна освіта та самоосвіта батьків, стимулюється їхнє прагнення і здатність поглиблювати власні педагогічні знання.

Дошкільний заклад є важливим партнером для батьків і модератором освітнього процесу. Тут формується педагогічна грамотність і навички самоосвіти батьків, розвивається їхнє бажання та здатність поглиблювати власну педагогічну компетентність.

Ключові слова: заклад дошкільної освіти, вихователь, педагог, батьки, діти дошкільного віку, співпраця.

Hlavatska Olha Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Educational Sciences and Pedagogy of the Western Ukrainian National University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0001-9636-3970>

Ratushniak Nataliia Doctor PHD, Associate Professor of the Department of Educational Sciences and Pedagogy of the Western Ukrainian National University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0002-2242-271X>

Oliinyk Halyna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Social Work and Social Pedagogy of the Volodymyr Hnatyuk Ternopil National Pedagogical University, Ternopil, <https://orcid.org/0000-0002-8279-7433>

FEATURES OF PARTNERSHIP INTERACTION BETWEEN A PRESCHOOL TEACHER AND PARENTS OF CHILDREN

Abstract. The study highlights the special role of the family in raising children. It is in the family that the child gains life experience, learns the culture of communication, and learns the norms of behavior. This complex system of

relationships, in which each of its members occupies a certain place, takes part in the performance of certain functions, satisfies the needs of others with its activities, and maintains an appropriate level of interpersonal interaction. In this regard, attention is being paid to the problems of family education, improving the pedagogical culture of parents in the context of their partnership with educators of a preschool educational institution.

The article provides a theoretical analysis of the interpretation of the essence of the concept of «partnership interaction» and highlights its components (motivational-targeted, emotional, volitional, behavioral). The main conditions and stages of effective organization of partnership interaction between a preschool educational institution and a family are substantiated, and the principles of properly organized pedagogical communication are indicated.

It is noted that special attention in the modern educational process is paid to the organization of partnership between educators and parents of children with special educational needs. Inclusive education guarantees not only their access to educational institutions, but also forms the necessary material and technical, psychological and pedagogical and social conditions for full-fledged learning, development and integration into society. In this context, partnership is interpreted as a coordinated, interdependent activity of teachers and parents, based on the principles of trust, respect and joint responsibility for the educational process of the child.

Research has established that, in addition to the generally accepted forms of cooperation of teachers of special education with parents (lectures, conversations, seminars, debates), there are individual, visual-written, group, collective, intellectual family evenings. The latter combine several forms of work simultaneously and are aimed at organizing meaningful leisure, pedagogical education, prevention of negative phenomena and correction of family relations. Of particular value are creative interactive forms of work, in which children, teaching staff and other employees of the preschool educational institution are simultaneously involved.

Conclusions have been made that the preschool education institution is a reliable partner for parents and an organizer of children's educational activities. It is in the preschool educational institution that the pedagogical education and self-education of parents are formed, their desire and ability to replenish their own pedagogical knowledge are stimulated.

Keywords: preschool educational institution, educator, teacher, parents, preschool children, cooperation.

Постановка проблеми. Дошкільний вік розглядається як фундаментальний період формування психічних процесів, становлення ключових новоутворень та базових структур особистості дитини. Виходячи з цього, сучасна дошкільна освіта орієнтована на модернізацію змісту освітньої діяльності, гуманіза-

9(17)
2025

СУСПІЛЬСТВО ТА
НАЦІОНАЛЬНІ
ІНТЕРЕСИ

цію її цілей і принципів, а також на пріоритетний розвиток особистості дитини як основного ресурсу освітнього процесу. Провідними положеннями сучасної теорії та практики дошкільної освіти є визнання самоцінності дошкільного дитинства, усвідомлення його вирішальної ролі у психофізичному та соціальному розвитку дитини, а також забезпечення умов, які сприяють формуванню особистісної зрілості дошкільника та розвитку його базових психологічних, емоційних і соціальних якостей.

Реалізація зазначених положень неможлива без взаємодії двох важливих інститутів соціалізації дитини – сім'ї й закладу дошкільної освіти. Про це наголошує Базовий компонент дошкільної освіти [1], Закон України «Про дошкільну освіту» [2]. У нормативних державних документах чітко визначено, що держава забезпечує всебічну підтримку сім'ї у питаннях розвитку, виховання та навчання дитини, сприяє збереженню та зміцненню її здоров'я, забезпечує психологічний і фізичний розвиток, а також окреслює ключову роль сім'ї у системі дошкільної освіти. Стаття 53 Конституції України регламентує, що держава гарантує рівний доступ усіх громадян до освіти, зокрема осіб з особливими потребами, пов'язаними зі станом їхнього здоров'я [3].

Партнерська взаємодія педагогів та батьків є важливим компонентом діяльності закладу дошкільної освіти. Сучасні вимоги до всебічного розвитку особистості дошкільника висувають підвищені критерії до професійних та особистісних якостей педагога. Це обумовлює необхідність розробки інноваційних підходів для визначення оптимальних форм співпраці, спрямованих на реалізацію різнобічного розвитку дітей з урахуванням їхніх задатків, схильностей, індивідуальних психофізичних особливостей та культурних потреб. Ефективне виконання завдань розвитку, навчання та виховання дошкільників значною мірою залежить від належного налагодження партнерської взаємодії між батьками та вихователями закладів дошкільної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Педагогічна теорія та практика накопичили значний досвід професійної діяльності вихователів закладів дошкільної освіти у взаємодії з батьками. Важливість такої співпраці підкреслювали класики педагогічної думки, зокрема А. Макаренко, В. Сухомлинський, М. Стельмахович, С. Шацький, К. Ушинський та ін.

Сучасні науковці досліджують різні аспекти цієї проблематики. Вимоги до педагогічної взаємодії з дітьми раннього віку та їхніми родинами аналізують О. Долинна, Т. Кірієнко, Л. Сухарева, О. Швацька та ін.; питання змісту та методів співпраці з батьками – О. Добощ, О. Низковська, О. Терещенко, Л. Федорович та ін.; формування педагогічної культури батьків і активізацією їх просвіти займаються І. Дубінець, С. Івах, П. Щербань та ін.; умови організації спільної діяльності закладу дошкільної освіти з сім'єю досліджують Л. Загородня, О. Козлюк, Г. Марчук, Т. Поніманська, Т. Тоцька та ін.

Мета статті – обґрунтування сутності поняття «партнерська взаємодія» та висвітлення особливостей партнерської взаємодії вихователів закладу дошкільної освіти з батьками дітей.

Виклад основного матеріалу. Проблема сімейного виховання дітей дошкільного віку є актуальною на часі й зумовлює необхідність пошуку педагогічно обґрунтованих підходів, які б орієнтували батьків на сприйняття дитини як особистості й створювали умови для її всебічного гармонійного розвитку. Серед зовнішніх чинників, що впливають на реалізацію виховної функції сім'ї, провідну роль відіграють вихователі закладу дошкільної освіти (ЗДО). Завдяки професійній підготовці вони володіють ґрунтовними психолого-педагогічними знаннями, практичними вміннями та навичками, що робить їх ключовою ланкою у педагогічній взаємодії «вихователь – дитина – батьки».

В. Сухомлинський свого часу підкреслював важливість єдності сімейного та суспільного виховання, наголошуючи на активному залученні батьків до педагогічного процесу. Видатний педагог довів, що ефективність виховного впливу на дитину значною мірою визначається характером взаємин між батьками та педагогом. Саме від результативності цієї взаємодії залежить формування та розвиток дитини як особистості [4].

Сьогодні заклади дошкільної освіти стають більш відкритими для батьків, дітей і суспільства загалом. Особлива увага приділяється підвищенню педагогічної культури батьків, оскільки це розглядається як один із ключових чинників успішного виховання й гармонійного розвитку дитини.

У Законі України «Про дошкільну освіту» ст. 20 зазначено, що «батьки вихованців взаємодіють з педагогічними працівниками закладу дошкільної освіти на принципах педагогіки партнерства» [5]. У педагогічному розумінні партнерство передбачає взаємність освітньої підтримки, яке ґрунтується на усвідомленні, що кожен учасник взаємодії може виступати як джерелом, так і отримувачем педагогічної допомоги, відповідно до власних потреб і можливостей. Освітнє партнерство означає реалізацію спільних цілей у сфері навчання та виховання дітей, взаємовплив та узгодженість дій. Навичкам партнерства слід приділяти увагу від самого початку перебування дитини у ЗДО. Воно має колективний характер і проявляється у спільній діяльності, що об'єднує учасників навколо єдиної мети. Така взаємодія у форматі партнерства є важливою умовою досягнення життєвого успіху дитини [6].

Партнерська взаємодія між вихователями ЗДО та батьками дітей є складним процесом, який містить такі компоненти, зокрема:

- мотиваційно-цільовий – усвідомлення партнерами необхідності взаємодії, чітке визначення спільної мети та обґрунтований вибір ефективних дій для її досягнення;
- емоційний – взаємоповага, довіра, розуміння та позитивне ставлення між партнерами;

9(17)
2025

СУСПІЛЬСТВО ТА
НАЦІОНАЛЬНІ
ІНТЕРЕСИ

– вольовий – готовність до співпраці на засадах добровільності, толерантності, творчого підходу та відповідальності;

– поведінковий – дотримання високої культури взаємин і етики поведінки у спільній діяльності вихователів та батьків [6].

На думку О. Дурманенко, ключовими умовами ефективної організації партнерської взаємодії між закладом дошкільної освіти та сім'ї є:

1. Адресність і спрямованість – вихователі ЗДО повинні добре знати особливості кожної сім'ї та враховувати їх при розробці рекомендацій для батьків. Важливо також своєчасно реагувати на запити батьків щодо порад і допомоги.

2. Налагодження зворотного зв'язку – основою співпраці між педагогами та батьками має бути діалог, у ході якого визначається рівень педагогічної компетентності батьків, за потреби вносяться корективи, а також уточнюється коло найактуальніших питань та способи їх розв'язання.

3. Індивідуальний підхід у педагогічній взаємодії – вихователі допомагає батькам застосовувати отримані знання на практиці, організовуючи виховний вплив з урахуванням особистісних особливостей дитини, її здібностей, емоційного стану та індивідуального темпу розвитку.

4. Різноманітність форм роботи з родинами – використання широкого спектра методів і прийомів для підвищення ефективності взаємодії з батьками [6].

Слід зазначити, що одним із важливих принципів взаємодії з сім'єю є принцип самозабезпечення, що передбачає надання сім'ї психолого-педагогічної підтримки для виявлення та активізації її внутрішніх ресурсів, які допоможуть успішно розв'язувати власні проблеми, особливо у сфері сімейного виховання. У випадках, коли батьки мають низький рівень педагогічної культури, суб'єктивно оцінюють поведінку та особистість дитини і безвідповідально ставляться до виховного процесу, спілкування вихователя з ними суттєво ускладнюється. Тому в роботі з сім'єю педагог повинен дотримуватися принципів, що полегшують виконання складних професійних завдань, серед яких гуманізм, віра в людину, орієнтація на позитивні якості та потенційні можливості особистості, толерантність, доброзичливість і здатність до емпатії. Крім того, вихователі має володіти високим рівнем професійної підготовки, знаннями у галузях психології, педагогіки, фізіології, економіки та законодавства, а також демонструвати професійний такт і делікатність у спілкуванні.

Ефективна партнерська взаємодія вихователя з батьками дошкільнят у процесі надання допомоги сім'ї у вихованні дітей має ґрунтуватися на розумінні об'єктивних умов, у яких вона реалізується. Для досягнення основних цілей, серед яких – опанування дорослими членами родини необхідних знань, умінь і навичок для правильного організування виховного процесу вдома, а також формування взаєморозуміння, поваги та взаємопідтримки між поколіннями,

вихователю необхідно мати чітке уявлення про реальний стан життя кожної сім'ї та рівень психолого-педагогічної готовності батьків до виконання виховної ролі.

Процес партнерської взаємодії між вихователями та батьками можна умовно розділити на два послідовні етапи: початкові контакти між сім'єю та закладом дошкільної освіти і подальшу взаємодію, що здійснюється через щоденне спілкування. Для активного залучення батьків до діяльності ЗДО доцільно дотримуватися певної послідовності дій. Спочатку важливо організувати роботу, спрямовану на усвідомлення батьками значущості освітнього процесу для розвитку дитини. Далі здійснюється педагогічна просвіта батьків як замовників освітніх послуг закладу. Завершальним етапом виступає встановлення партнерських відносин між педагогами ЗДО та батьками [7].

Вихователь зможе успішно досягати мети у взаємодії з батьками лише за умови правильно організованого педагогічного спілкування, яке має ґрунтуватися на таких принципах:

- прояв щирого зацікавлення до батьків та індивідуальний підхід до питань сімейного виховання під час спілкування;
- залучення батьків до оцінки досягнень дитини та прогнозування її подальшого розвитку;
- стимулювання участі батьків у спільній діяльності з дитиною, педагогом та колективом закладу, уміння уважно вислухати їх, зрозуміти проблеми та допомогти у прийнятті обґрунтованих педагогічних рішень;
- дружелюбність, оптимізм і привітність у взаєминах з батьками [8].

Ефективність взаємодії вихователя із сім'єю значною мірою залежить також від урахування типу сім'ї. Кожна родина має власні характерні особливості, тому потребує різних форм і методів професійної підтримки. Слід зазначити, що в наукових дослідженнях типологія сімей розроблена досить ґрунтовно. Доцільно виділити типи сімей відповідно до ступеня їх виховного впливу на дітей:

- цілком сприятливий – повне взаєморозуміння між членами сім'ї, демократичний стиль спілкування та взаємодії;
- сприятливий – висока увага до дитини, але відсутнє раціональне поєднання любові та вимогливості;
- сприятливо-несприятливий – переважає взаєморозуміння, проте можливі конфліктні ситуації;
- несприятливий – постійні непорозуміння, авторитарний стиль виховання, конфліктність у родині;
- нейтральний вплив – дитина практично залишена сам на себе [9].

Особливу увагу слід приділяти сім'ям, які потребують психолого-педагогічної підтримки. У таких родинах об'єктивно або суб'єктивно створені нес-

9(17)
2025

СУСПІЛЬСТВО ТА
НАЦІОНАЛЬНІ
ІНТЕРЕСИ

приятливі умови для виховання дитини. Вони можуть проявлятися у таких негативних рисах:

- зловживання батьками алкоголем або ведення аморального способу життя;
- серйозні помилки у вихованні дітей через низький рівень педагогічної культури та недостатню освіченість, що супроводжується систематичним порушенням педагогічних норм;
- формальне спілкування з дитиною та відсутність узгодженості вимог до неї;
- відсутність належного контролю за поведінкою дитини або однобічний контроль;
- надмірна опіка або суворість у вихованні, включаючи застосування фізичних покарань;
- ігнорування вікових та індивідуально-психологічних особливостей дитини у процесі сімейного виховання.

А. Макаренко у своїй «Книзі для батьків» [10] виділяє основні педагогічні помилки, які допускають батьки у процесі виховання дітей: надмірну поблажливість, вседозволеність, численні заборони, байдужість до інтересів дитини, придушення її волі, черствість щодо оточуючих тощо. Особливість сімейного виховання полягає в тому, що саме в родині з раннього дитинства починається формування особистості. Тому до основних завдань батьків у вихованні дитини слід виділити:

- прищеплення толерантності, любові до батьків, рідного краю та історії свого народу;
- забезпечення здорового розвитку дитини та реалізація її потенціалу;
- сприяння самореалізації, розвитку почуттів і сприйняття;
- формування моральної культури та гуманних взаємин у сім'ї й суспільстві;
- виховання культури поведінки;
- розвиток творчих здібностей, працелюбної особистості;
- прищеплення любові до краси рідного краю, мистецтва, літератури та музики;
- підтримка розвитку індивідуальних здібностей і талантів.

Варто наголосити, що виховання дитини в умовах негативного емоційно-психологічного клімату в сім'ї часто проявляється у ранній втраті потреби у спілкуванні з батьками, егоїстичності, замкненості, конфліктності, впертості, завищеній або неадекватній самооцінці, озлобленості та недисциплінованості. Це свідчить про необхідність педагогічної просвіти батьків, де важливу роль повинні відігравати вихователі закладів дошкільної освіти.

Особлива увага у сучасному освітньому процесі приділяється організації партнерської взаємодії між вихователями та батьками дітей з особливими освітніми потребами. Інклюзивна освіта, як основний механізм державної політики у сфері підтримки осіб з особливими потребами, забезпечує не лише доступ таких дітей до закладів освіти, а й створює необхідні матеріально-технічні, психолого-педагогічні та соціальні умови для їхнього гармонійного навчання, розвитку та соціалізації. Партнерська взаємодія в даному контексті розглядається як системна, взаємопов'язана діяльність педагогів і батьків, що ґрунтується на принципах взаємної довіри, поваги та спільної відповідальності за освітній і виховний процес дитини. Вона передбачає комплексне інформування батьків про освітні та психологічні потреби дитини, обмін даними щодо її досягнень і труднощів, спільне планування індивідуальних освітніх траєкторій та корекційних заходів, а також надання психологічної підтримки сім'ї. Висококваліфіковані, професійно мотивовані педагоги відіграють ключову роль у реалізації інклюзивного освітнього середовища, забезпечуючи індивідуалізований підхід до кожної дитини, підвищуючи педагогічну компетентність батьків у питаннях інклюзивного виховання та сприяючи формуванню у дітей необхідних соціальних, емоційних і навчальних компетенцій. Усі ці елементи створюють передумови для ефективного розвитку дітей з особливими освітніми потребами та їх успішної інтеграції в суспільство [11].

Отже, завданнями партнерської взаємодії вихователів і батьків на сучасному етапі є:

- надання батькам підтримки у пошуку та розумінні інформації щодо розвитку й виховання дитини, а також у визначенні її потреб;
- сприяння розвитку у батьків впевненості у власних педагогічних здібностях;
- створення позитивного та сприятливого сімейного середовища;
- підтримка батьків у вихованні у дітей соціальних навичок та компетенцій.

Аналіз практики використання вихователями закладів дошкільної освіти різних форм спільної роботи з батьками, а також теоретичний огляд наукових досліджень з питань організації навчання свідчать, що традиційно застосовується переважно лекційна система. Водночас найбільш ефективним є засвоєння знань, отриманих у процесі самостійної, активної діяльності.

Окрім загальноприйнятих форм співпраці педагогів ЗДО з батьками (лекції, бесіди, семінари, диспути) вирізняють такі як:

- індивідуальні – вступне анкетування, попередні відвідування садка батьками з дітьми, співбесіди та консультації, відвідування педагогами дітей у сім'ях, телефонні консультації;
- наочно-письмові – стенди різної тематики, дошки оголошень, батьківські педагогічні куточки, планшети, папки-пересувки, тематичні дитячі виставки,

9(17)
2025

СУСПІЛЬСТВО ТА
НАЦІОНАЛЬНІ
ІНТЕРЕСИ

інформаційні листки, коробочка ідей, анкетування, індивідуальні зошити, неформальні листи, родинні газети, бібліотека педагогічної літератури, запрошення, листівки-вітання тощо. Найпоширенішими є виставки дитячих робіт та інформаційні матеріали (книги, публікації у пресі, онлайн-ресурси) з питань сімейного виховання;

- групові – консультації, практикуми, гуртки за інтересами, школа молодих батьків, вечори запитань і відповідей, зустрічі з фахівцями (вчителями, лікарями, психологами, юристами тощо);

- колективні – тематичні засідання за «круглим столом», батьківські конференції, дні відкритих дверей, збори батьківського комітету, створення груп батьків-порадників, святкові заходи, спортивні змагання;

- інтелектуальні сімейні вечори – поєднують декілька форм роботи одночасно, спрямовані на організацію змістовного дозвілля, педагогічну просвіту, профілактику негативних явищ та корекцію сімейних стосунків [12].

Зауважимо, що застосування різноманітних форм педагогічної взаємодії з батьками забезпечує ефективне засвоєння ними інформації щодо процесів виховання дітей та вирішення актуальних для родини питань. Водночас необхідно дотримуватися принципу тактовності й конфіденційності – оцінка діяльності батьків або висловлення зауважень у присутності інших осіб є недопустимими. Рекомендації щодо виховання дитини слід надавати виключно в формі конструктивних порад, що сприяють підвищенню педагогічної компетентності батьків і розвитку позитивного партнерського взаємозв'язку між сім'єю та закладом дошкільної освіти.

Залучення батьків до освітнього процесу є ефективним і результативним, коли воно включає виступи з інформаційними матеріалами на батьківських зборах, виконання завдань на розвиток спостережливості, а також активну участь у роботі гуртків, проведенні навчально-ігрових занять та екскурсій разом із дітьми. Додатково батьки можуть брати участь у організації та здійсненні рольових і ділових ігор, що сприяє розвитку їх педагогічної компетентності.

Особливу цінність мають творчі інтерактивні форми роботи, у яких одночасно задіяні діти, педагогічний колектив та інші працівники закладу дошкільної освіти. У таких заходах батьки не тільки виконують функцію спостерігача, але й беруть активну участь, виконуючи певні ігрові ролі, що дозволяє їм оволодівати методиками виховання та адекватно реагувати на педагогічні рекомендації. Актуальним є також розширення кола учасників взаємодії на інших членів родини, зокрема дідусів, бабусь, братів, сестер та інших близьких осіб, що сприяє формуванню цілісного сімейного підходу до виховання дитини та розвитку її соціальних компетенцій.

Висновки. Заклад дошкільної освіти виступає стратегічним партнером сім'ї та координатором освітньої діяльності дітей. У межах ЗДО відбувається

формування педагогічної компетентності батьків та розвиток їхньої здатності до самоосвіти, що стимулює постійне удосконалення знань у сфері виховання та освіти дітей. Ключові напрями взаємодії закладу дошкільної освіти з сім'єю включають:

- надання батькам повного доступу до всіх сфер життєдіяльності закладу та залучення їх до організації та реалізації освітнього процесу;
- активне залучення батьків до вирішення завдань, пов'язаних із функціонуванням освітнього середовища в ЗДО;
- створення умов для динамічного розвитку дітей, педагогів та батьків через системно-партнерську взаємодію;
- формування і зміцнення принципу спільної відповідальності педагогів та батьків за ефективність і результати співпраці.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти: нова редакція від 12.01.2021 № 33. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 20.08.2025 р.).
2. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text> (дата звернення: 20.08.2025 р.).
3. Конституція України. <https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K?an=111> (дата звернення: 22.08.2025р.).
4. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка. К. : Рад школа, 1978. 263 с.
5. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text> (дата звернення: 22.08.2025 р.).
6. Дурманенко О. Л. Освітня діяльність у групах раннього віку: навч.-метод. посіб. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2022. 188 с.
7. Кампов С. Співпраця сім'ї та дошкільного закладу у вихованні дітей. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2016. Вип. 2. С. 93–96.
8. Ковальчук В. А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
9. Маценко Л.М. Педагогіка сімейного виховання: навчальний посібник. Вид. 3-тє, доп., перероб. К. : НАКККиМ, 2012. 360 с.
10. Макаренко А. С. Книга для батьків. К. : Рад. шк., 1972. 334 с.
11. Порошенко М. Інклюзивна освіта: навч. посіб. Київ : Агенство «Україна», 2019. 300с.
12. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. 2-ге вид., доповн. К. : Академвидав, 2018. 464 с.

References:

1. Bazovyi komponent doshkilnoi osvity: nova redaktsiia vid 12.01.2021 № 33. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (data zvernennia: 20.08.2025 r.).
2. Zakon Ukrainy «Pro doshkilnu osvitu». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text> (data zvernennia: 20.08.2025 r.).

9(17)
2025

СУСПІЛЬСТВО ТА
НАЦІОНАЛЬНІ
ІНТЕРЕСИ

3. Konstytutsiia Ukrainy. <https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K?an=111>
4. Sukhomlynskyi V. O. (1978) *Batkovska pedahohika* [Parenting pedagogy]. K. : Rad shkola,. 263 s. [in Ukrainian].
5. Zakon Ukrainy «Pro doshkilnu osvitu». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
6. Durmanenko O. L. (2022) *Osvitnia diialnist u hrupakh rannoho viku: navch.-metod. Posib* [Educational activities in early childhood groups]. Luts'k : FOP Mazhula Yu. M.,. 188 s. [in Ukrainian]
7. Kampov S. (2016) *Spivpratsia simi ta doshkilnoho zakladu u vykhovanni ditei* [Cooperation between family and preschool in raising children]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Serii: Pedahohika. Sotsialna robota,. Vyp. 2. S. 93–96. [in Ukrainian].
8. Kovalchuk V. A. (2023) *Pedahohika partnerstva u profesiinii diialnosti vchytelia* [Pedagogy of partnership in the professional activity of a teacher]: navch. posib. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU,. 100 s. [in Ukrainian].
9. Matsenko L.M. (2012) *Pedahohika simeinoho vykhovannia* [Pedagogy of family education]: navchalnyi posibnyk. Vyd. 3-tie, dop., pererob. K. : NAKKKiM,. 360 s.
10. Makarenko A. S. (1972) *Knyha dlia batkiv* [A book for parents]. K. : Rad. shk.,. 334 s. [in Ukrainian].
11. Poroshenko M. (2019) *Inkliuzyvna osvita* [Inclusive education]: navch. posib. Kyiv : Ahenstvo «Ukraina», 300s. [in Ukrainian].
12. Ponimanska T. I. (2018) *Doshkilna pedahohika* [Preschool pedagogy]: pidruchnyk. 2-he vyd., dopovn. K. : Akademvydav, 464 s. [in Ukrainian].